

Siljan kommune

Kommunal planstrategi 2017-20

Kommunestyrets vedtak
13. desember 2016

Revisjon **1**
Dato **2016/17/08**
Utført av **Rune Sølland**
Kontrollert av **Ole Johan S. Kittilsen**
Godkjent av
Beskrivelse **Planstrategi forslag**

Ref. [XXXXX]

Innhold

1.	INNLEDNING	3
2.	KOMMUNEPLAN	4
2.1	Evaluering av samfunnsdelen	4
2.2	Evaluering av arealdelen	5
2.2.1	Bebyggelse og anlegg	5
2.3	Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	5
2.4	Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	5
3.	NASJONALE FORVENTNINGER	6
3.1	Gode og effektive planprosesser	6
3.2	Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling	6
3.3	Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder	7
4.	VIKTIGE UTVIKLINGSTREKK	8
4.1	Nasjonalt	8
4.2	Siljan og Grenland	8
4.2.1	Næringsliv	8
4.3	Lokalt i Siljan	8
4.3.1	Innbyggertall i Siljan	9
4.3.2	Boligbygging	9
4.4	Kommunale ansvarsområder	9
4.4.1	Administrasjon	9
4.4.2	NAV	9
4.4.3	Oppvekst	10
4.4.4	Helse	11
4.4.5	Samfunn	12
5.	STRATEGISKE VALG	14
5.1	Satsing på Siljan som bokommune	14
6.	PLANER KOMMENDE PERIODE	15
6.1	Igangsatte planer som avsluttes i perioden	15
6.2	Eksisterende planer som revideres i perioden	15
6.3	Nye planer	16
7.	PRIORITERING OG OMFANG	16
8.	REGIONALE PLANPROSESSER I GRENLAND	18
8.1	Bypakke Grenland	18
8.2	Strategisk næringsplan	18
8.3	Hovedplan for renovasjonstjenester i Grenlandskommunene	18
8.4	Styrket interkommunalt samarbeid	18

1. INNLEDNING

Plan- og bygningsloven krever at kommunen har vedtatt en "planstrategi" innen ett år etter at nytt kommunestyre er konstituert. Kommunal planstrategi er ikke en plan, men en oversikt over kommunens planbehov kommende periode. Gjennom arbeidet med planstrategi, skal kommunens utfordringer vurderes og gjeldende planer evalueres. Det skal være spesiell fokus på kommuneplan, men kommunens øvrige planverk skal også vurderes i forhold til egne mål og ambisjoner og nye statlige forventninger og krav. Dersom nye behov gjør at kommuneplanen må revideres, kan man med planstrategien vedta en helt eller delvis revisjon.

Det er også nødvendig å vurdere lokalt planarbeid i lys av ny planlegging i regionen. Dette omfatter både planer i nabokommuner og andre regionale planer. Som en del av planstrategiarbeidet forventes en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling. Dette omfatter langsiktig arealbruk, miljøutfordringer og de enkelte sektorenes virksomhet. Noe av hensikten med planstrategiarbeidet er også å skaffe en oversikt over viktige utviklingstrekk og utfordringer for kommunens ansvarsområder.

Det er få prosesskrav knyttet til arbeidet med planstrategi, men kommunen skal innhente synspunkter fra nabokommuner og statlige og regionale organ. Forslag til planstrategi skal gjøres offentlig kjent i minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Grunnlaget for kommunal planstrategi i Siljan har kommet frem etter en prosess der avdelingene har gjennomgått egne planer og vurdert planbehovet fremover i lys av de utfordringene man ser.

Det er nedsatt et kommuneplanutvalg som består av formannskapet der alle partier er representert. Avdelingenes vurderinger av utfordringer er lagt frem for kommuneplanutvalget der behovene for planer er vurdert politisk. Viktige strategiske valg er diskutert i planutvalget og i de enkelte politiske partier. Dette har gitt føringer i forhold til satsingsområder og planbehov.

Rambøll v/Rune Sølland har vært engasjert som konsulent for revisjonsarbeidet. Det har vært avholdt flere interne møter med kommunalsjefene, ledere av fagavdelinger og NAV. Det har vært kontakt med fagansvarlige i nabokommuner og fylkeskommunen.

2. KOMMUNEPLAN

Det er gjort en evaluering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel for å se om nye politiske ambisjoner krever revisjon. Konklusjon er at både samfunnsdel og arealdel må revideres.

2.1 Evaluering av samfunnsdelen

Når det gjelder mål og visjoner har kommunen fremdeles samme ambisjoner.

Drivkreftene, det vi ser som langsiktige utfordringer, beskrevet i gjeldende plan oppfattes å være de samme fremover. Når det gjelder demografiske variable er også situasjon og utfordringer stort sett de samme. Den nedadgående utviklingen i innbyggertall som er registrert fra 2012, fortsetter. Folkemengden i Siljan er ved inngangen til 2016 nede i det samme antall som i 2002/2003. Til tross for klare ambisjoner om befolkningsvekst er tilflyttingen til kommunen lav. Uten bosetting av innvandrere ville nedgangen i folketall vært markert større.

Det er fortsatt lite etterspørsel etter tomter i grendene. Det bygges ikke nye boliger spredt i Siljan, men eksisterende bygg blir omsatt og rehabilitert. De nybygg som etableres kommer i klargjorte byggefelt sentralt i kommunen.

Samarbeidet med nabokommuner er blitt forsterket i perioden. Behovene for et tett samarbeid med de andre Grenlandskommunene er det samme som før, om ikke større.

Informasjon fra folkehelseinstituttet viser at utforingene når det kommer til folkehelse er de samme som før.

Gjeldende plan er opptatt av styrking av sentrum som møteplass og arena for handel og tjenester. For å utvikle sentrum legges det vekt på mulighetene for å skape synergieffekter omkring etablering av offentlige og private tjenester. Dagligvarehandelens rolle som motor for annen handel i sentrum er tydeliggjort. Dette utfordres nå av nye politiske signaler om at det er ønskelig å vurdere mulighetene for etablering av dagligvarehandel langs fv. 32 i området Holtesletta – Solvika. Det er politisk uenighet i Siljan om dette spørsmålet. Etablering av et nytt, moderne folkebibliotek, helst i kombinasjon med lokaler tilpasset ungdommens behov, er ambisjoner i gjeldende plan. Det er fortsatt ambisjonene, men man ønsker nå også etablering av en næringshage i samme område.

Når det gjelder nye boligområder og bosetting er det nye politiske signal om at man ønsker flere boligområder som nærmer seg kommunegrensa mot Skien for å tilrettelegge for pendlere. Politiske er det signaler om at leilighetsbygging fortsatt er et prioritert satsingsområde i sentrum.

Politisk kan man samle seg om satsingen på Siljanmarka og på styrking av frivillig sektor.

Satsingen på kollektivtrafikk som er fremholdt i forrige plan er fortsatt aktuelt.

Trafikksikkerhetsspørsmål i området ved Holtesletta er fortsatt et prioritert område.

På området samfunnsikkerhet og beredskap støtter alle partiene gjeldende plan. Det samme gjelder for satsing på å stimulere til fysisk aktivitet, satsing på barnefamilier og satsing på tiltak for at det skjer noe i Siljan.

2.2 Evaluering av arealdelen

2.2.1 Bebyggelse og anlegg

Boligbebyggelse

Kommunen har planlagt boligområder i felt som har god kapasitet for hele perioden. Boligområdene ligger strategisk til med gangavstand til barnehage, skole og idrettsanlegg. Det er kort avstand til lysløyper, badeplasser, turløyper og andre friluftslivsmuligheter. Det er gangavstander til buss for arbeidspendling til Grenlandsbyen. Det er nå kommet politiske signaler om nye boligområder i retning kommunegrensa i Skien. Det kan ikke realiseres innenfor rammene av gjeldende plan.

Fritidsboliger

Har ikke behov for mer arealavklaringer rundt dette.

Forretninger

Dagligvarebransjen ønsker seg nærmere Skien på FV 32. Det er vurdert i gjeldende samfunnsdel, og funnet lite forenlig med satsing på sentrum. Det er nå gitt politiske signaler om at dette nå likevel er aktuelt. Endringen avleder behov for revisjon av arealdelen.

Offentlig og privat tjenesteyting

Det er behov for å se på løsninger for plassering av ny barnehage.

Næringsvirksomhet

Det har vært lite etterspørsel etter arealer for næringsvirksomhet. Det ligger inne arealer i gjeldende plan. Omfang av arealer i gjeldende plan vurderes som tilstrekkelig.

Idrettsanlegg

Ingen nye anlegg er planlagt.

Råstoffutvinning

Ingen nye områder er planlagt. Det er et generelt behov for å vurdere muligheter for etablering av nye områder for byggeråstoff i form av grus og pukk. I Siljan bør man også vurdere en kartlegging av industrimineraler, naturstein og metaller.

2.3 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

Ingen nye prosjekter ut over etablering av trase for fv. 32 utenom Holtesletta ligger inne i gjeldende plan. Trase for ny veg ble regulert i 1996. Traseen har hittil blitt prioritert bak andre fylkesveger.

Trafikksikkerheten for gående og syklende langs Heivannet bør også vurderes.

2.4 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

Ingen særskilte grunner til å gjøre endringer.

3. NASJONALE FORVENTNINGER

For å fremme en bærekraftig utvikling skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette går frem av plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for de nye fylkestingenes og kommunestyrenes arbeid med regionale og kommunale planstrategier og planer.

Forventningsdokumentet er retningsgivende for regional og kommunal planlegging. Gjeldende dokument ble vedtatt med kongelig resolusjon av 12. juni 2015.

Det er tre fokusområder:

- gode og effektive planprosesser
- bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
- attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

3.1 Gode og effektive planprosesser

Regjeringen vektlegger raskere prosesser for planlegging av bolig, næring og samferdsel. Samtidig styrker regjeringen det lokale selvstyret i planleggingen. Dette betyr at fylkeskommunene og kommunene får økt ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser.

Enklere regelverk og bedre samarbeid

Det er et mål å redusere statlige innsigelser til kommunale planer ved bedre dialog.

Regionalt planforum er i dag etablert i alle landets fylker, og er en viktig arena for avklaring og samordning av interesser knyttet til regionale og kommunale planer. Regjeringen oppfordrer alle parter til aktiv bruk av planforum.

Målrettet planlegging

Fylkeskommunene og kommunene bør bruke planstrategiene aktivt til å trekke opp de viktigste utfordringene for regional og lokal samfunnsutvikling.

Planleggingen skal ikke være mer omfattende enn nødvendig.

Klare overordnede føringer for areal- og samfunnsutviklingen, bidrar til at detaljplaner kan behandles raskere og mer forutsigbart. I planstrategiarbeidet er det derfor viktig å prioritere ressurser til å oppdatere overordnede planer.

Økt bruk av IKT i planleggingen

Regjeringen satser på økt bruk av IKT for å forenkle offentlig sektor. Økt bruk av IKT i planleggingen vil gi mer effektive og standardiserte planprosesser, og åpne for bedre innsyn og medvirkning for befolkningen. Det omfatter løsninger til plandialog og digitale planregistre.

3.2 Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling

For å hindre alvorlige klimaendringer må vi i årene som kommer forberede oss på en langsiktig omstilling til et lavutslippssamfunn.

Et klimavennlig og sikkert samfunn

Menneskeskapt utslipp av klimagasser er hovedårsaken til klimaendringene de siste 50 årene.

Regjeringen fører en ambisiøs nasjonal klimapolitikk og forsterker klimaforliket. Norge er i dialog med EU om en felles avtale for reduksjon av utslippene på minst 40 prosent i 2030 sammenlignet med 1990-nivået. Norge skal videre bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Regional og kommunal planlegging er viktig for å begrense energiforbruk og klimagassutslipp.

Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier

Norge har unike naturverdier som må tas hensyn til i planleggingen. Disse verdiene er også en viktig ressurs for friluftsliv og næringsutvikling. Det er viktig at kommunene og fylkeskommunene har kunnskap om ulike økosystemers betydning for klimatilpasning.

Kulturminner og kulturmiljøer er viktig for identitet og tilknytning, og er en viktig ressurs for næringsutvikling. De viktigste årsakene til tap eller svekking av kulturminneverdiene er økende utbyggingspress og manglende bruk av bygningsmiljøer, som følge av nedleggelse i tradisjonell industri og gårdsdrift.

Fremtidsrettet næringsutvikling, innovasjon og kompetanse

Et hovedtrekk i næringsutviklingen har i mange år vært at primærnæringene og industrien blir mer effektive og har nedgang i sysselsettingen. Samtidig vokser offentlig og privat tjenesteyting, og disse næringene konsentreres til byene. Denne trenden forventes å fortsette i årene som kommer. Industri, landbruk og fiske er likevel viktig i mange kommuner.

3.3 Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

Befolkningsveksten i byene og tettstedene fører til press på arealer og infrastruktur, og gir utfordringer for trafikkavvikling, helse og miljø. Samtidig gir veksten muligheter til å finne nye løsninger for byutvikling, næringsutvikling og transport.

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Befolkningsveksten i Norge skyldes i stor grad innvandring, og at vi lever lengre. Særlig er veksten stor i byer og tettsteder. Over 80 prosent av Norges befolkning bor i dag i byer og tettsteder, og det er også her vi forventer den sterkeste veksten de kommende årene.

Et fremtidsrettet og miljøvennlig transportsystem

Befolkningsveksten skaper økt behov for persontransport, særlig i og rundt byene og tettstedene. Behovet for godstransport forventes å følge den økonomiske aktiviteten. Omstillingen til lavutslippssamfunnet innebærer at utslipp fra transport må reduseres betydelig.

Levende by- og tettstedssentre

Nærhet til markeder, kompetansemiljøer og kvalifisert arbeidskraft, gjør at byene og tettstedene får en stadig viktigere rolle i næringsutvikling og verdiskaping. Byene og tettstedene har også funksjon som knutepunkt for omlandet rundt, og som motor for regional utvikling. Samtidig kommer flere til å bo i byer og tettsteder. Vi må derfor utvikle steder som både er attraktive for næringslivet, og som er sunne og gode å bo i.

Helse og trivsel

Nærmiljøet vårt er viktig for helse, trivsel og oppvekst. Støy og lokal luftforurensning gir imidlertid negative helseeffekter i flere byer og tettsteder. Den største forurensningskilden er veitrafikk. Befolkningsveksten, økt innvandring og en aldrende befolkning har stor betydning for framtidig planlegging knyttet til folkehelse, samfunnsutvikling og sosial infrastruktur.

Fysisk aktivitet kan forebygge, utsette eller lindre flere kroniske sykdommer. Kommunene kan bidra til økt fysisk aktivitet gjennom å gjøre det mulig for befolkningen å sykle og gå mer i dagliglivet, og ved å sikre god tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv for både barn, unge og voksne. Disse områdene bør være tilgjengelige uten bruk av bil.

4. VIKTIGE UTVIKLINGSTREKK

En del viktige trender påvirker hvordan man skal tenke og handle lokalt. Dette er endringer i omgivelsene som påvirker kommunen som organisasjon og samfunn. Noen viktige megatrender er:

Folkevandringer – Mer innvandring til Europa og Norge skaper utfordringer i lokalsamfunnet.

Klima – Mer fokus på bærekraftig utvikling, energibruk og tiltak for å begrense skader.

Urbanisering – folk og virksomheter trekker mot byene

Teknologi – e-handel, økt mobilitet og robotteknologi utvikles i rekordfart

Sosiale trender – hvordan vi handler, møtes, velger bolig og livsstil er i stor endring.

Helse – kostnadene vil øke kraftig og vi har mer fokus på "å holde seg sunn og frisk"

4.1 Nasjonalt

Kommunereformen

Kommunereformen er en sak som i særstilling vil utfordre Siljan kommune fremover. Prosessen pågår og den vil ha stor innvirkning på hvordan kommunen fremover kan ivareta sine oppgaver som tjenesteleverandør og forvaltningsmyndighet. Kommunen må bygge opp en handlingsberedskap gjennom vurdering av mulige, fremtidige utviklingsretninger.

Regjeringens foreslåtte, økonomiske overføringsmodeller til kommunene tyder på at Siljan kommune kommer svært dårlig ut. Dette innebærer at man må planlegge for en ny tid.

En fremtid med mindre overføringer og flere oppgaver virker til å være det mest sannsynlige scenariet. Dette påvirker hva man må konsentrere seg om av planoppgaver og hvordan man må styre ressursbruken. Mulighetene for økt samarbeid med nabokommuner vil være avgjørende.

4.2 Siljan og Grenland

4.2.1 Næringsliv

Forslag til ny strategisk næringsplan er ute på høring. Den fremhever Grenlands behov for å stå samlet og samarbeide om næringsutvikling for å øke antall arbeidsplasser i området og bidra til at regionen blir mer synlig i nasjonalt perspektiv. Tiltros for at Grenlandsområdet befolkningsmessig er en betydelig region mellom Kristiansand og Oslo, klarer ikke regionen å ta plass som et nasjonalt tyngdepunkt. Strategisk næringsplan setter frem en rekke strategier for at regionen skal fremstå som mer attraktiv.

Plandokumentet stadfester Siljans posisjon som bokommune hvor folk pendler ut til de øvrige deler av Grenland for arbeid.

4.3 Lokalt i Siljan

Siljan har gjennom mange år utviklet et godt samarbeid med de andre Grenlandskommunene. Det er i dag etablert samarbeidskonstellasjoner på en rekke tjenesteområder. Enten som interkommunale selskap, samarbeid om stillinger eller så har Siljan satt bort administrative funksjoner til Skien og Porsgrunn som vertskommune. Samarbeidet omfatter også faglig utvikling i fagfora på de fleste områder. Administrativt samarbeides det godt på faglig utvikling og forvaltning i Grenland, men det er lite samarbeid om saksbehandling og drift. Kravene til mer spesialisert kompetanse øker, og kommunene må ha både mer spisskompetanse og sterkere fagmiljøer. Dette er en særlig stor utfordring for Siljan. Så lenge kommunene i Grenland velger å opprettholde gjeldende struktur, må det fokuseres mer på å få til nye løsninger som stimulerer til samarbeid som også inkluderer saksbehandling og drift.

4.3.1 Innbyggertall i Siljan

Tallene viser at folketallet lokalt nå er nede på samme nivå som i 2002-2003

		Folkemengde pr 1. januar															
År:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ant.	2269	2318	2328	2343	2349	2372	2362	2362	2380	2404	2412	2419	2432	2426	2404	2361	2335
Inb.																	

Siljan kommune har siden 2012 hatt en negativ utvikling i innbyggertall. Uten bosetting av flyktninger ville befolkningsnedgangen vært enda større. Det er små tall i Siljan, men befolkningen har opp gjennom årene vokst jevnt frem til 2012.

4.3.2 Boligbygging

Befolknings sammensetning og alder vil påvirke boligbehovet framover. Økningen i andelen eldre og flere enpersons-husholdninger gir et økt behov for små boliger, som leiligheter.

Innvandring er en sterk komponent i befolkningsveksten i Norge, også i Siljan, og denne gruppen har muligens andre preferanser og behov i forhold til bolig enn tradisjonell eneboligbebyggelse.

Eldre søker ofte mot leilighetsbygg sentralt der tilgang til kollektivtrafikk og nærhet til handel er god. En økende andel eldre i befolkningen lokalt krever tilrettelegging for slik bosetting.

56 % bor i tettbygd strøk (SSB definisjon) i Siljan og 44 % bor spredtbygd. Det har ikke i forrige periode vært etterspørsel etter tomter for å bygge spredt i Siljan. Denne situasjon har vært entydig over mange år. De bygg som allerede er etablert spredt blir omsatt i markedet og rehabilitert.

4.4 Kommunale ansvarsområder

Det er en del utfordringer som gjør seg gjeldende i Siljan spesielt. Kommunalsjefene med sine fagansvarlige har gått gjennom hva man anser som viktige utviklingstrekk og lokale utfordringer. Dette er fremlagt til politisk diskusjon.

4.4.1 Administrasjon

Siljan kommunes administrasjon er bemannet for å håndtere lovpålagte og nødvendige administrative oppgaver for kommunen. Det er på de fleste fagområdene kun en stilling og for noen områder kun deltids stilling. Det er dermed utfordrende å skape et robust fagmiljø. Administrasjonsavdelingen har hele tiden fokus på nødvendig erfaringsoverføring mellom de ansatte. Det vil fremover være viktig å opprettholde og skape gode samarbeidsarenaer med de øvrige Grenlandskommunene.

4.4.2 NAV

Samfunnsoppdraget er å få flere folk i arbeid. Det er nå satt fokus på aktivitetskrav for sosialhjelp og nye utfordringer med dette vil komme fra 2016. Kommunen blir stilt mer ansvarlige for igangsetting av sysselsetting, noe som er særlig viktig for ungdom. Det er også spørsmål om arbeidet med introduksjonsprogrammet for flyktninger er godt nok. Færre enn 50 % er i arbeid etter at dette er avslutta. Her er det et stort forbedringsbehov som må følges opp.

4.4.3 Oppvekst

For å levere gode tjenester er kommunen avhengig av tilgang på god fagkompetanse. Det har tidligere ikke vært problemer med å rekruttere til stillinger i Siljan. Man registrerer nå en viss utfordring både med å rekruttere og beholde personale. Sårbarheten, i form av at det er få personer som betjener det enkelte fagområde er en utfordring. Innen barnevern, PP tjenesten, jordmortjenesten og helsestasjon for ungdom er det samarbeid med Skien. Fremover er det behov for å styrke dette samarbeidet.

Skole

Innen skoleledelsen er det behov for mer spesialisering innen økonomisk administrative tjenester, personalledelse og pedagogiske oppgaver. Dette forsterker behovet for samlokalisering.

Innvandring og integrering

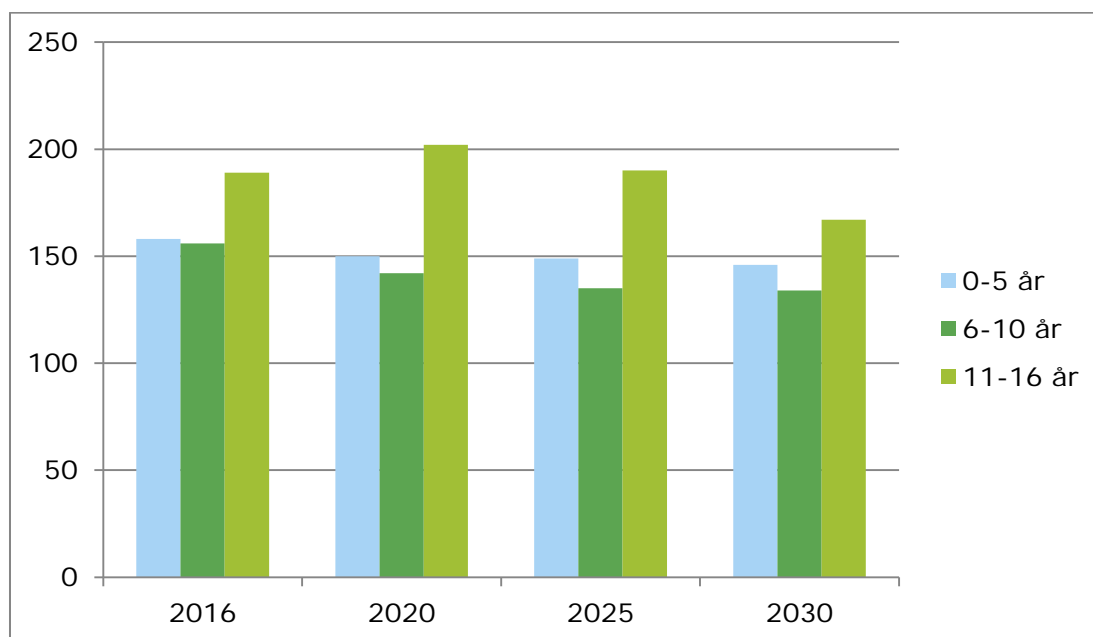
Antall brukere av voksenopplæringen øker, og det er prekær plassmangel og store utfordringer med lokaler. Når mottaket av flyktninger nå økes fra 10 til 20 personer vil dette forsterke behovet for nye løsninger.

Barnevern

Flere oppgaver innen ansvarsområdet blir delegert til kommunen. Eksempelvis vil nedlegging av Bufetat gi utfordringer med barnevern, fosterhjem og familievern.

Barnehage

Organiseringen og løsningene for barnehagetilbudet i Siljan må endres. Organisering omfatter også endring av ledelsen ettersom dagens ordning drives på dispensasjon.

Figur 1: Tall fra SSB som viser en fremskrevet folkemengde ut fra en middels nasjonal vekst

Antall innbyggere i aldersgruppen 0-10 år vil synke fremover om ikke det skjer en endring. Endringer i barnetall får stor innvirkning på planleggingen av tjenestetilbudet.

Administrasjon av barnehagene gjøres nå på dispensasjon. Det ble gitt dispensasjon fordi kommunen hadde plan om bygging av ny barnehage i sentrum. Dette prosjektet er nå innstilt og det hastes med å finne en ny løsning. Dagens desentraliserte tilbud skaper også utfordringer i forhold til kravene om økonomisk rasjonell drift så vel som det faglige innholdet og psykososiale forhold. Lokalisering av ny barnehage i Siljan må gjøres ut fra flere hensyn. Et delmål med å lokalisere denne i sentrum var behovet for mer aktivitet for å oppnå positive synergieffekter mot handel og andre tjenester. Annen lokalisering nå må avveies mot pedagogisk tilbud, tilgjengelighet, økonomi, lokaltrafikk og andre virkninger.

4.4.4 Helse

Siljan er sårbare når det kommer til bredde i kompetanse etter hvert som nye oppgaver overføres. Det blir mer fokus på folkehelseproblematikk og det skal fokuseres mer på fagledelse innenfor de ulike tjenesteområdene. Satsingsområde er også et mer helhetlig og tverrfaglig samarbeid. Kommunens kunnskap om lokal folkehelse skal bli bedre. Dette må gjøres som del av drifta. Kompetansekartlegging og opplæring må iverksettes løpende.

Fremtidens primærhelsetjeneste er usikker i forhold til oppgavefordeling mellom stat og kommune. Oppgaver som tradisjonelt har ligget til sykehusene blir nå overført til kommunene. Det blir mer behandling og forebyggende arbeid i kommunene. Pr nå er det to store statlige satsingsområder i kommunene:

- 1 Det vil bli mer fokus på psykisk helse
- 2 Det blir mer fokus på rus

Fra 2017 skal kommunene ha etablert en akutt mottaksordning for rus.

Fra 2020 kommer lovpålagt ordning med ergoterapi og fra 2020 kommer lovpålagt ordning om psykolog. Det følger ikke med mer penger til disse oppgavene.

Flyktninger

Det kommer betydelig flere flyktninger med et stadig mer komplisert sykdomsbilde. Dette kommer til å kreve økt innsats og mer forberedelser for tilpasning. Kommunen har økt årlig mottak fra 10 til 20 flyktninger. Følgene av dette må forberedes. Etterspørselen etter tjenester øker. Det har særlig vært merkbart innen fysioterapitjenesten.

Ensomhet

Det er mange aleneboende i Siljan og det er mangel på lokale møteplasser for eldre. Dette er et viktig folkehelseproblem og bør forberedes. Behovet for å etablere sentrale møteplasser anses for å være betydelig. Folkebiblioteket i sentrum har en viktig funksjon i det bildet.

Velferdsteknologi

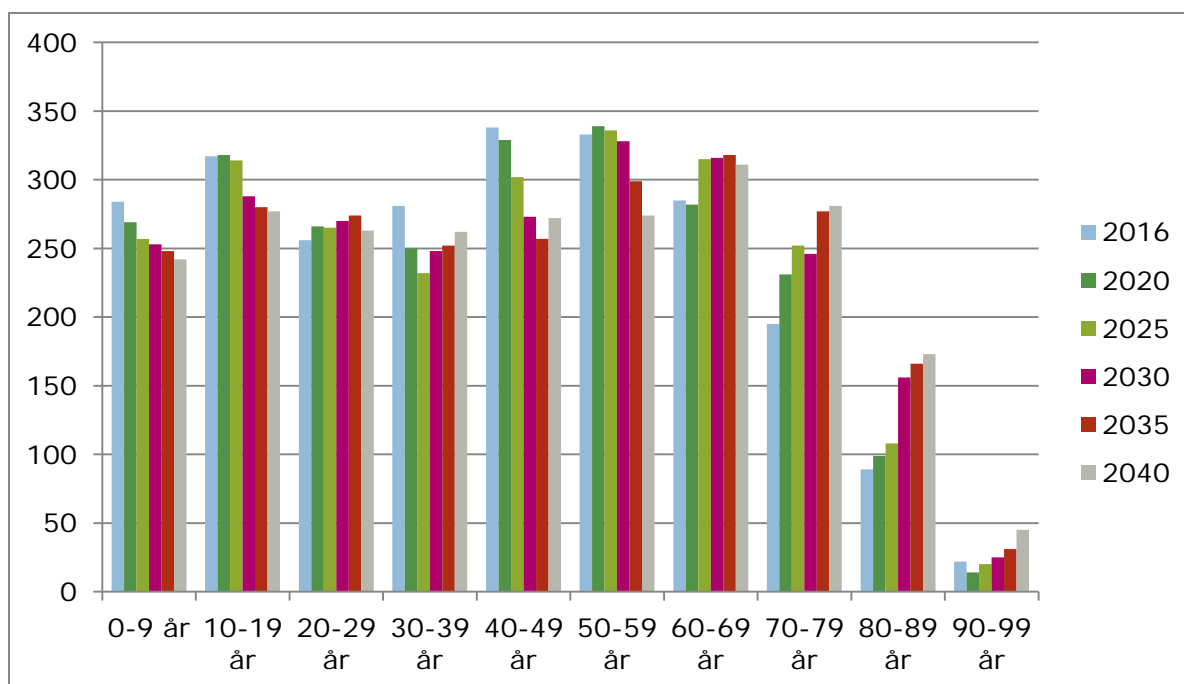
Kommunen må ha et bevisst forhold til moderne hjelpemidler som kan være en del av forskjellige behandlingsopplegg. Nylig vedtatt folkehelseplan har også som mål å ha større fokus på velferdsteknologiske løsninger, blant annet for å gi flere eldre mulighet til å bo hjemme lengre. Arbeidet med dette må fanges opp gjennom ordinær drift

Hjemmetjenesten

Det er et behov for å gjennomføre en brukerundersøkelse vedørende kvalitet på hjemmetjenesten. Ut fra KOSTRA tall er tilbudet til hjemmetjenesten i Siljan for dårlig. Dette må følges opp og realitetene rundt dette sjekkes. Gjenspeiler KOSTRA tallene virkeligheten må dette følges opp.

Eldre

Andelen eldre øker i befolkningen. Fram til 2020 øker andelen 65-74-åringer. Deretter stiger andelen over 75 år. Størrelsen på de ulike aldersgruppene i befolkningen har betydning for planlegging av framtidige helsetilbud. I følge tall fra folkehelseinstituttet vil behovet for helsehjelp øke særlig fra 80 år. Prognosene for befolkningsutvikling i Siljan forteller at andelen over 80 år vil stige jevnt og deretter øke kraftig i perioden fra 2025 – 2030. Det er med andre ord mindre enn 10 år til vi får en kraftig vekst i andelen gamle eldre med antatt stort behov for offentlig bistand. Dette må forberedes.

Figur 2 Prognoser for befolkningen i Siljan fordelt på aldersgrupper.

Nylig vedtatt helseplan fanger opp de fleste aktuelle problemstillinger innen ansvarsområdet til helseavdelingen.

4.4.5 Samfunn

Avdelingen har små stillingsbrøker i administrative stillinger. Dette gir lite rom for profesjonalisering og utvikling av spisskompetanse. I en tid der kravene til spesialkompetanse forsterkes, kan det bli det mer krevende og både rekruttere og beholde nøkkelpersonell.

Kultur

Det er et stort gap mellom innbyggernes forventninger til hva kommunen kan levere av tilskudd og tjenester innen ansvarsområde kultur og hva man reelt sett kan få til. Det er noen planoppgaver som må løses i perioden. Dette er planer kommunen må ha blant annet av hensyn til muligheter for tilskudd. I første rekke dreier det seg om plan for idrett og fysisk aktivitet og den kulturelle skolesekken. Det er også behov for å lage en plan for skjøtsel av kulturminner og lekeplasser. Drift av lekeplasser kan tas med som del av revisjon av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Folkebiblioteket er lokalisert usentralt og standarden på bygget er lite tilfredsstillende teknisk sett og i forhold til daglig bruk. Bibliotekloven sier også at biblioteket skal være møteplass og arena for debatt. Dette avleder et behov for en plan for bruk og arrangement.

Bygg

Drift og vedlikeholdsplaner- gjennomføres på de bygg / eiendommer som mangler. Det er stort behov for å utarbeide FDV planer for utleieboliger. Antall og omfang av utleieboliger er jevnt økende. Kravene til oppfølging og vedlikehold blir større i årene som kommer.

Samfunns salen er både kommunens storstue og gymsal for ungdomsskolen. Dette er en krevende kombinasjon og bygningsmessig er standarden nå slik at man må ha en plan for rehabilitering av denne. Mye forfaller. Det gjelder både tak og vegger.

Miljø/klima

Arbeidet med klimautfordringene er også noe Siljan kommune fortsatt må engasjere seg i. Mer ekstremvær, flom og rasproblematikk er varslet. Gjeldende kommunedelplan for klima og energi må revideres. Vannforskriften krever oppfølging lokalt i Siljan med revisjon av handlingsprogrammet for Siljan-/Farrisvassdraget.

Veg/trafikk

Trafikksikkerhetsplan må revideres. Holtelsetta må ha mer fokus. Det er også behov for å lage en vedlikeholdsplan for kommunale veger. Behov for flere tiltak for å styrke standard og tilbud på kollektivtrafikk, og oppfølging av arbeidet med By pakke Grenland.

Arealplaner

Det er behov for å fullføre arbeidet med områderegulering av sentrum og starte opp kommunedelplan for Heivannet/Solvikaområdet. Sentrumsområdet har ingen overordnet plan som ser arealbruken under ett. Mangelen på samlet plan for gående og syklende og arealer for lek og opphold er tydelige. Videre utvikling av arealer til boligformål og arealer for fremtidige offentlige tjenester i sentrum bør også fokuseres. Det samme gjelder arealer til handel og annen næringsaktivitet.

Drikkevann og avløp

Må forberede et bedre opplegg for oppfølging av tilsynsplikten med spredte utslipp. Samtidig må det lages en hovedplan for vann- og avløp.

Landbruk

Ikke behov for revisjon av landbruksplan før mot slutten av perioden. Revisjon av plan startes etter at Skien og Porsgrunn har avsluttet sin revisjon. Oppstart tidligst i 2018.

Bosetting/ boligutvikling

I lys av utfordringer med befolkningsnedgang er det behov for å gjøre en analyse av årsakene til at en lang, vedvarende trend med befolkningsvekst i Siljan nå er i ferd med å snu. Kommunen har et godt omfang av tomter med viktige attraksjoner for barnefamilier og folk som skal pendle til Grenlandsbyen. Tiltros for det er byggeaktiviteten lav. Det kan være andre årsaker til mangel på vekst enn tilgang på utbyggingsklare tomter. Dette bør utredes.

Frivilligsentral

Mange kommuner har etablert en frivilligsentral. I mange kommuner er dette en viktig ressurs som kan gi nytte for mange på flere måter. Det bør igangsettes en studie som ser på mulighetene til en frivilligsentral i Siljan.

5. STRATEGISKE VALG

Siljans hovedutfordring i årene som kommer blir å gjenskape en jevn vekst i folketallet og skape et grunnlag for å opprettholde et godt, lokalt tjenestetilbud. Situasjonen er at både offentlig og privat tjenestetilbud lokalt forsvinner sakte, men sikkert og det er heller ikke press på kommunen for regulering av nye arealer til verken bolig- eller næringsformål. Siljan ligger i utkanten av byen og det er i eller tett omkring byene at befolkningsveksten, utviklingen av forretninger og bygging av næringsbygg, skjer. Tiltros for at det i mange år har vært store arealer ferdig regulert og klargjort til industriformål ved Holtesletta, har det ikke vært etterspørsel som har ført til nyetableringer.

I Siljan er det få arbeidsplasser knyttet til handel. Når det gjelder arbeidsplasser i landbruket er fremtidsbildet fortsatt komplisert, og sysselsettingen har over lengre tid gått nedover. Sysselsettingen i industribedriftene ligger ganske jevnt, og aktiviteten i de få virksomhetene som er synes å være bra. For offentlige tjenester går kravene mer og mer mot spesialiserte tjenester innen alle sektorer. Frem til nå, og trolig fremover, vil løsningen for Siljan bli mer interkommunalt samarbeid. Interkommunale tjenestesteder har ikke blitt lagt til Siljan, og det er vanskelig å se for seg at det vil skje fremover uten at det skjer noe helt nytt.

Siljans muligheter til å oppnå vekst ligger i satsingen på bokvaliteter. Hva skal til for at barnefamilier vil bosette seg i Siljan? Kan det gjøres grep lokalt for å være mer attraktive for denne målgruppen? Samtidig er det viktig at det tilrettelegges for at man kan bli gammel i Siljan. Eldre har andre preferanser og kommunen må sikre at Siljan er et godt bosted for denne gruppen også. Det må tilrettelegges slik at eldre har gode møteplasser, kan føle trygghet og mestre hverdagen.

Fra 2012 har Siljan opplevd årlig nedgang i folketallet. Det er historisk og en stor endring etter årtier med jevn vekst. Tidligere har veksten vært mye regulert av at man har stilt attraktive områder til disposisjon for boligbygging. Det er sannsynligvis ikke lengre tilstrekkelig alene.

Kommunen må ha et differensiert boligtilbud tilpasset mange ulike preferanser. Ut over boligsosiale tiltak og offentlig bebyggelse, bygger ikke kommunen ut selv. Kommunens utbyggingsselskap har regulert og solgt tomter til selvbyggere. Det er nødvendig at man til enhver tid tilrettelegger for bygging av ulike typer boligbygg fordi folk i ulike aldre og livssituasjoner har forskjellige behov. Kommunen må tilrettelegge for et samarbeid med private aktører som vil investere og bidra til å utvikle kommunes boligtilbud.

5.1 Satsing på Siljan som bokommune

Satsingen på Siljan som bokommune må gjøres i tråd med prinsipper om bærekraftig utvikling. Jfr. nasjonale forventninger til kommunal planlegging har regjeringen satt opp en del kriterier.

Den sterkeste veksten forventes å komme i byer og tettsteder i årene som kommer. Siljans satsing på sentrumsutvikling har gått sent og deler av satsingen er nå terminert. Signalene om mer satsing på næringsutvikling med en næringshage representerer nye tanker. Om sentrum i Siljan i fremtiden også kommer til å være en attraktiv møteplass og sted for bosetting og handel, avhenger av at man gjør flere riktige strategiske grep. Om Siljan kan utvikle et sentrum med funksjoner man forventer å ha i et kommunesenter avhenger av politiske valg både lokalt og sentralt. Gjennomføringsevne for prioriterte satsingsområder er avgjørende.

Skal Siljan trekke til seg unge barnefamilier må det tilrettelegges særskilt for denne gruppen. Det er gjort for lite konkrete analyser av denne gruppens krav til bolig og bosted. Behovene for kunnskap om dette er mer tydelig nå enn før. Samtidig må man inkludere hensyn til eldres preferanser. Analysen må omfatte både unge i etableringsfasen, den store gruppen i yrkesaktiv alder og eldre pensjonister.

6. PLANER KOMMENDE PERIODE

6.1 Igangsatte planer som avsluttes i perioden

Samfunn

1. Trafikksikkerhet
2. Områderegulering for sentrum

Oppvekst

3. Plan for tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid

6.2 Eksisterende planer som revideres i perioden

Samfunn

4. Kommune – samfunnsdelen
5. Kommune - arealdelen
6. Klima og energi
7. Landbruk
8. Idrett og fysisk aktivitet

Helse

9. Pandemi
10. Smittevern
11. Psykisk helse og rus
12. Alkoholpolitikk

Oppvekst

13. Fosterhjem
14. Psykososialt miljø
15. Skole og barnehage

Administrasjon

16. Arkiv
17. Beredskap – årlig oppdatering
18. Digitalisering

NAV

19. Integrering

6.3 Nye planer

Samfunn

20. Frivilligsentral
21. Boligsosial plan
22. Etablering av barnehage – reguleringsplan med KU (vente til kommuneplan?) inkl avklaring av sted
23. Bosetting (utredning og tiltaksplan for økt bosetting)
24. Vedlikeholdsplan for veier
25. Kommunedelplan for Heivannsområdet
26. Hovedplan for vann og avløp
27. Plan for sanering av ledningsnett
28. Spredte utslipp

7. PRIORITERING OG OMFANG

Plan	Prioritering	Omfang (timer)	Ferdigstilles (år)	Ansvar
Igangsatte planer som slutføres				
Trafikksikkerhet		<50	2016	Samfunn
Områderegulering sentrum		>450	2018	Samfunn

Plan	Prioritering	Omfang (timer)	Oppstart år	Ansvar
Eksisterende planer				
Alkoholpolitikk		<100	2016	Helse
Kommune – samfunnsdelen		>250	2018	Samfunn
kommune - arealdelen		>600	2018	Samfunn
Klima og energi		<350	2016	Samfunn
Landbruk		usikkert	2018	G.Lb.k
Idrett og fysisk aktivitet		250	2017	Samfunn
Pandemi		<100	2017	Helse
Smittevern		<100	2017	Helse
Psykisk helse og rus		<100	2017	Helse
Fosterhjem		< 50	2016	Oppvekst
Psykososialt miljø		<100	2016	Oppvekst
Integrering		usikker	2016	NAV
Arkiv		usikker	2017	Adm
Beredskap – årlig oppdatering		usikker	2018	Adm
Digitalisering		usikker	2017	Adm
Skole og barnehage		<100	2019	Oppvekst

Plan	Priorite- ring	Omfang (timer)	Oppstart år	Ansvar
Nye planer i perioden				
Frivilligsentral		> 300	2016	Samfunn
Boligsosial plan		> 350	2017	Samfunn
Bosetting		> 50	2017	Samfunn
Vedlikeholdsplan for veier		< 100	2016	Samfunn
Kommunedelplan for Heivannsområdet		> 450	2018	Samfunn
Hovedplan for vann og avløp		> 400	2017	Samfunn
Plan for sanering av ledningsnett		> 400	2017	Samfunn

	Plan som er prioritert for å ivareta forpliktelser ihht lover, forskrifter
	Plan som er prioritert i forhold til økonomi og lokale målsettinger

Det er behov for prioritering av planoppgaver. For å få et bilde av planomfanget totalt er det gjort en vurdering av samlet arbeidsmengde pr avdeling. Timeanslagene er usikre, men gir en indikasjon. Det er samfunnsavdelingen som har det mest omfattende planomfanget. I tillegg til det som står oppnevnt som planoppgaver kommer prosjektoppdrag og mindre planoppgaver som anses for å være ad hoc oppgaver til drifta.

Planoppgaver til helse og oppvekst omfatter mange mindre endringsoppgaver som anses for å være ad hoc oppgaver som løses gjennom ordinær drift, og som ikke er listet opp som planoppgaver.

Omfang timer totalt i perioden	2016 - 2018	Årsverk totalt (1750 t)
Samfunn	4000 timer	2,7
Helse	400 timer	0,2
Oppvekst	250 timer	0,14
NAV	Usikker	
Grenland landbrukskontor	Usikker	
Administrasjon	Usikker	

8. REGIONALE PLANPROSESSER I GRENLAND

8.1 Bypakke Grenland

Det pågår en rekke interkommunale planprosesser i Grenland. Bystrategi Grenland er den mest omfattende med et plansamarbeid om areal, transport og klima. I regi av dette samarbeidet pågår det planlegging omkring en «bypakke». Målene for prosjektet er bedre framkommelighet for næringstrafikk og mer attraktive forhold for reisende med kollektivtransport og for gående og syklende. I arbeidet med kommuneplanens arealdel vil bypakke Grenland være en viktig premissleverandør.

8.2 Strategisk næringsplan

Kommunene i Grenland har gjennom sitt selskap Grenlandssamarbeidet, gitt Vekst i Grenland oppdraget om å iverksette arbeidet med rullering av strategisk næringsplan (SNP) for Grenlandskommunene. Strategisk næringsplan skal angi mål og strategiske innsatsområder i regionen for de neste fire årene. Et forslag til strategisk næringsplan skal etter planen foreligge sommeren 2016.

8.3 Hovedplan for renovasjonstjenester i Grenlandskommunene

Hovedplan skal være en strategisk plan for utvikling av infrastruktur, tjenestekvalitet og miljøstandard fram mot 2030. Planen skal vise hva som blir investeringsbehov og de økonomiske konsekvensene for abonnentene. Planen omhandler også hvordan tjenesten skal organiseres, herunder RiGs rolle og oppgaver. Hovedplanen legges frem for politisk behandling i kommunene senest i mai 2017.

8.4 Styrket interkommunalt samarbeid

Grenlandssamarbeidets vedtekter og styringsdokumenter skal gjennomgås og evalueres. Nye vedtekter og fireårig program for et styrket og mer forpliktende samarbeid mellom Grenlandskommunene skal utarbeides og legges frem til politisk behandling i begynnelsen av 2017.